

НАУКОВИЙ ВІСНИК: ВИПУСК ДВНАДЦЯТИЙ

Специфічну тему «Вивчення особливостей вдосконалення асинхронних двигунів у процесі підготовки майбутніх учителів технологій» розробляють доктор педагогічних наук Микола Курач і старший викладач кафедри теорії та методики трудового навчання і технологій Олександр Ємець. Автори висвітлюють технічні питання, пов'язані з напрямками вдосконалення асинхронного двигуна, розглядають особливості їх модернізації, спрямованої на підвищення енергоефективності, і на цій основі обґрунтовують важливість вивчення майбутніми учителями технологій способів вдосконалення асинхронних двигунів. У цьому контексті, вважають науковці, вивчення напрямів підвищення ефективності електроустановок, зокрема асинхронних двигунів, має важливе значення для формування фахових компетентностей педагогів, пов'язаних зі здатністю аналізувати й оцінювати об'єкти технологічного середовища та вмінням організувати дослідницько-пошукову діяльність школярів у процесі роботи над навчальними проектами.

Кандидат педагогічних наук Марія Олексюк досліджує «Формування дизайнерської культури майбутніх учителів трудового навчання і технологій у процесі роботи над дизайнерськими проектами». Вона аналізує підходи до визначення дизайнерської культури як важливої складової фахової підготовки вчителя трудового навчання та технологій, розкриває особливості формування дизайнерської культури у студентів при роботі над дизайнерськими проектами. Автор вважає, що науково-теоретичні завдання стимулюють студентів до зацікавленого ставлення до дизайнерської науки та методології проектної творчості, самостійності у вирішенні завдань проектної діяльності, у пошуку нових прийомів її здійснення. Науковець висвітлює шляхи реалізації проектної технології з метою формування дизайнерської культури і закріплення знань студентів з комп'ютерної графіки та методики трудового навчання, розвитку їх проектного та технічного мислення; розкрила сутність дизайн-освіти, як навчально-ігрової проєктувальної діяльності, яка передбачає формування пропедевтичної інформативної культури особистості з великим освітньо-виховним потенціалом.

«Методологічні особливості навчання охорони праці засобами інформаційно-комунікаційних технологій у закладах вищої освіти» привернули увагу професора НПУ імені М.П. Драгоманова Володимира Шевченка. Науковець зазначає, що держава розробляє й реалізовує заходи, спрямовані на створення цілісної системи державного управління охороною праці, організовує контроль за виконанням відповідних законодавчих і нормативних актів, координує діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади в цій сфері, ініціює розробку конкретних програм у галузі безпеки та гігієни праці, стежить за їх виконанням. У цьому контексті однією з головних умов зниження виробничого травматизму на підприємствах, в установах та організаціях, зокрема у закладах вищої освіти, є поліпшення технології навчання працівників процесом збереження життя, здоров'я, дотримання правил охорони праці та безпеки праці. Сучасні мультимедійні системи з використанням засобів ІКТ сприяють залученню працівників і студентів ЗВО до процесу навчання з питань охорони праці.

«Професійна готовність майбутнього працівника соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми» стала предметом дослідження аспіранта Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, науковця кафедри педагогіки та психології нашої академії Андрія Заблоцького. Молодий дослідник обґрунтував актуальність проблеми формування професійної готовності майбутнього працівника соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми, проаналізував різні підходи до визначення суті та структури такої професійної готовності, що виявляється у його здатності здійснювати ефективну професійну діяльність в альтернативних формах опіки над дітьми і є результатом його професійної підготовки до означеного виду діяльності в закладі вищої освіти. У статті визначено види, з'ясовано структуру та схарактеризовано компоненти, критерії і показники професійної готовності майбутнього працівника соціальної сфери до роботи в альтернативних формах державної опіки над дітьми.

Аспірант Тернопільського НПУ імені Володимира Гнатюка, молодий науковець нашої академії Дмитро Клак аналізує «Можливість використання онлайн-сервісу TINKERCAD під час дистанційних занять з електротехніки». Він розкриває загальну характеристику онлайн-сервісу TINKERCAD та історію розвитку програми, описує загальний функціонал платформи в цілому, обґрунтовує перспективи та доцільність використання платформи як засобу ознайомлення здобувачів освіти із 3D середовищем моделювання, описує основні переваги та недоліки при роботі з програмою. Автор дослідження переконує, що представлений сайт ідеально підходить для вивчення базових понять тривимірної графіки у школі, оскільки не потребує значних обчислювальних ресурсів ПК, а можливості сервісу tinkercad.com дають змогу вчителям загальноосвітньої школи організувати гурткову роботу з талановитими учнями, які

прагнуть опанувати тривимірне моделювання.

До проблеми «Соціальна адаптація дошкільників з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього простору» звернулися доцент кафедри педагогіки та психології нашої академії Любов Кравець та її молодша колега, здобувач Дарія Гаврилук. Вони дослідили змістову характеристику готовності до співпраці соціального педагога, практичного психолога, вихователів, батьків дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти, проаналізували дефініцію «соціальна адаптація дітей з особливими освітніми потребами в умовах закладу дошкільної освіти», представили авторську програму психолого-педагогічного коучингу і визначили його основний результат – усвідомлення фахівцями закладу дошкільної освіти та батьками важливості соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами як передумови їхньої ефективної інтеграції до інклюзивного закладу дошкільної освіти.

Проблему формування монологічної компетенції, розвитку особистісних мовленнєвих здібностей у дітей дошкільного віку розглядає доцент Рівненського ДГУ Наталія Маліновська у статті «Розвиток монологічного мовлення дітей передшкільного віку засобами моделювання». Науковець висвітлює особливості застосування

моделювання під час роботи з розвитку зв'язного мовлення дошкільнят, виокремлює переваги моделювання як педагогічної технології розвитку зв'язного мовлення дітей, наголошує на ефективності застосування моделювання для активізації їх мовленнєвої діяльності та пропонує методику розвитку монологічного мовлення засобами моделювання, яка включає три послідовних взаємопов'язаних етапи: інформаційно-збагачувальний, мовленнєво-репродуктивний, мовленнєво-креативний. До кожного етапу автор запропонувала систему спеціальних завдань та обґрунтувала, що поетапне застосування моделей мовлення структурою моделювання як діяльності, яка містить певні складові операції (попередній аналіз, побудова моделі, схеми або сприйняття готової та робота з мовним матеріалом за допомогою схем або моделей. Науковець приходить до висновку, що застосування моделювання повністю відповідає особистісно орієнтованій моделі організації освітнього процесу, яка передбачає врахування індивідуальних особливостей дитини.

Доктор педагогічних наук, професор Валентина Бенера спільно з аспіранткою нашої академії Оксаною Солтис аналізують тему «Принцип природовідповідності як основа інноваційного потенціалу авторської технології М.М.Єфименка з фізичного розвитку дошкільників». Дослідниці розглядають філогенетичний принцип як стрижень загального принципу природовідповідності у фізичному розвитку дошкільників в нормі та з особливими можливостями здоров'я. Вони наголошують, що методичну основу технології Миколи Єфименка складає саме філогенетично-онтогенетична послідовність формування основних рухів як принципово новий підхід до фізичного розвитку дітей дошкільного віку і конкретизують: заняття з фізичної культури за інноваційним підходом мають починатися з горизонтальних і поступово ускладнюватись до вертикальних вихідних положень. Такий еволюційний метод вправлення у фізичному вихованні дошкільників забезпечує реалізацію головних дидактичних принципів: від простого – до складного, від легкого – до важкого, поступовості, послідовності, наслідування. А побудована на цьому методі еволюційна гімнастика має стати не тільки алгоритмом проведення будь-якої форми фізичного виховання дошкільників (від ранкової гімнастики пробудження – до фізкультурного свята), але бути методологічною основою всієї системи планування фізичного розвитку дітей від ясельної до старшої групи. Реалізація принципу природовідповідності зможе забезпечити стимулювання психофізичного розвитку дітей дошкільного віку та їх успішну соціалізацію.

Розділ «За рубежем» включає статтю «Розвиток полікультурної компетентності вчителя-гуманітарія у вищій школі Республіки Польща», підготовлену професором Ва-

лентиною Бенерою й аспірантом нашої академії Віталієм Кашубським. Автори пропонують основні трактування поняття і структури полікультурної компетентності, її впливу на професійний та особистісний розвиток вчителя гуманітарних дисциплін у вищій школі Республіки Польща. Вони вказують, що розвиток полікультурної освіти учителів-філологів обумовлений необхідністю пробудження національної свідомості, відродження національних культур і необхідністю збереження ідентичності кожного представника національно спільноти. А також демонструють, що такий розвиток йде у напрямі поширення культури, ерудованості, індивідуальності фахівця, його готовності до відповіді на виклики суспільства, і наголошують, що в польській педагогічній науці ключові компетенції мають соціально-педагогічну складову у вигляді здатності до самооцінки, вміння вирішувати конфлікти, ефективно співпрацювати з іншими людьми, орієнтуватися й вести полікультурний діалог у сучасному реальному й віртуальному соціальному середовищах. У висновку статті зазначено: культурна толерантність, полікультурний світогляд, моральна відповідальність мають стати одними з основних якостей сучасного викладача гуманітарних дисциплін і бути наскрізною метою виховання учнів як сучасних європейських громадян.

До цього ж розділу належить дослідження науковця НУ «Львівська політехніка», кандидата педагогічних наук Жанни Шевченко «Трансформації становлення і розвитку практичної підготовки соціальних працівників у вищій школі Польщі», яким фактично продовжується «польська» аналітична тематика «Наукового вісника». Дослідниця висвітлює теоретичні й організаційні засади, здійснює комплексний аналіз і пропонує історико-педагогічне вирішення проблеми практичної підготовки спеціалістів соціальної сфери у вищій школі Польщі. В роботі здійснено періодизацію еволюції досліджуваного феномену та розкрито основні періоди розвитку практичної підготовки соціальних працівників у вищій школі сучасної Польщі: для першого періоду (1990–2004 рр.) характерними ознаками були актуалізація та професіоналізація, уніфікація та спеціалізація, диверсифікація та інституціоналізація; другий період (2004–2018 рр.) відзначався інтенсифікацією практичної підготовки через процеси модернізації та стандартизації, інтеграції та інтернаціоналізації. Автор визначила елементи позитивного польського досвіду щодо практичної підготовки соціальних працівників, які уможливають їх доцільне використання у вітчизняній системі освіти в умовах єдиного європейського освітнього простору.

«Науковий вісник» завершується статтею ректора Кременецької гуманітарно-педагогічної академії, професора Афанасія Ломаковича «Вищій освіті у Кременці – 200 років». Очільник нашого закладу вищої освіти аргументовано демонструє, що утвердження вищої освіти на Волині пов'язане з діяльністю навчальних закладів, які формувались у Кременці наприкінці XVIII – на початку XIX століть, зокрема із Волинським ліцеєм, що в 1819 році був реформований із Волинської гімназії в навчальну інституцію з усіма основними ознаками освітньої установи вищою рівня. Тож логічно, що ювілейні урочистості з нагоди 200-річчя становлення вищої освіти у нашому краї відбулися саме у Кременецькій гуманітарно-педагогічній академії ім. Тараса Шевченка з участю представників науки і освіти України та Польщі. Серцевиною ювілейних заходів стала Міжнародна наукова конференція «Місто Кременець у культурно-освітньому просторі Центрально-Східної Європи», що проходила на трьох наукових платформах: «Волинські Афіни» на тлі епохи» (модератор – професор Валентина Бенера), «Збереження та утвердження наступності культурно-освітніх традицій Кременця» (модератор – професор Генріх Стронський) і «Трансформації культурно-освітніх традицій протягом віків» (модератор – професор Олександр Дем'янчук). Важливим елементом урочистостей стало відкриття галереї «Фундатори та керівники освітніх закладів м. Кременця», що фактично відображає історію становлення та розвитку вищої освіти у нашому краї в персоналіях. Фотогалерею склали портрети фундаторів Волинської гімназії Тадеуша Чацького і Гуго Коллонтая, директорів Волинської гімназії Юзефа Чеха й Алоїза Фелінського, куратора Кременецького ліцею Юліуша Понятовського, директора Кременецького учительського інституту Ульяна Краглюка, ректора Кременецького державного педагогічного інституту Миколи Бригінця, директорів Кременецького педагогічного училища Василя Редька та Генріха Стиранкевича, директорів Кременецького педагогічного коледжу Володимира Стародубця і Василя Яценка та чинного ректора академії, професора Афанасія Ломаковича.

Дванадцятий випуск «Наукового вісника Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка» завершив черговий етап науково-дослідницької роботи і теоретико-аналітичних пошуків науково-педагогічних працівників нашого закладу вищої освіти і став надбанням історії становлення та зміцнення наукового потенціалу професорсько-викладацького складу академії та педагогічних працівників коледжу, свідченням їх плідної творчої співпраці із представниками інших вищих закладів освіти України.